

Nieuwsbrief SR Updates - Nummer 40, 2018

Nummer 40, 2018

Redactie: prof. mr. J.S. Nan en mr. C.L. van der Vis.

INHOUDSOPGAVE

Hoge Raad

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:2334](#) 18-12-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:2352](#) 18-12-2018

[Hoge Raad, ECLI:NL:HR:2018:2351](#) 18-12-2018

RECHTSPRAAK

Zijn de contante geldbedragen van totaal € 90.000, waarmee een boot is gekocht, afkomstig uit enig misdrijf?

Het middel komt op tegen het bewezen verklaarde witwassen van geldbedragen van in totaal € 90.000 die de verdachte heeft voorhanden gehad en omgezet en klaagt onder meer dat de bewezenverklaring, voor zover deze inhoudt dat de daarin vermelde geldbedragen van misdrijf afkomstig zijn, niet toereikend is gemotiveerd.

Het gaat bij dit cassatiemiddel om het bewijs van het bestanddeel ‘afkomstig is uit enig misdrijf’, zoals dat voorkomt in de witwasbepalingen (art. 420bis e.v. Sr). Eerdere rechtspraak van de Hoge Raad over dit thema kan als volgt worden samengevat.

Dat een voorwerp ‘afkomstig is uit enig misdrijf’, kan, indien op grond van de beschikbare bewijsmiddelen geen rechtstreeks verband valt te leggen met een bepaald misdrijf, niettemin bewezen worden geacht indien het op grond van de vastgestelde feiten en omstandigheden niet anders kan zijn dan dat het voorwerp uit enig misdrijf afkomstig is. Het is daarbij aan het Openbaar Ministerie bewijs aan te dragen van dergelijke feiten en omstandigheden.

Indien de door het Openbaar Ministerie aangedragen feiten en omstandigheden een vermoeden rechtvaardigen dat het niet anders kan zijn dan dat het voorwerp uit enig misdrijf afkomstig is, mag van de verdachte worden verlangd dat hij een concrete, verifieerbare en niet op voorhand hoogst onwaarschijnlijke verklaring geeft dat het voorwerp niet van misdrijf afkomstig is. De omstandigheid dat zo een verklaring van de verdachte mag worden verlangd, houdt niet in dat het aan de verdachte is om aannemelijk te maken dat het voorwerp niet van misdrijf afkomstig is.

Indien de verdachte voormelde verklaring geeft, ligt het op de weg van het Openbaar Ministerie nader onderzoek te doen naar die verklaring. De rechter zal dan mede op basis van de resultaten van dat onderzoek moeten beoordelen of ondanks de verklaring van de verdachte het witwassen bewezen kan worden op de grond dat (het niet anders kan zijn dan dat) het voorwerp uit enig misdrijf afkomstig is.

Indien een dergelijke verklaring uitblijft, mag de rechter die omstandigheid betrekken in zijn

overwegingen omtrent het bewijs.

Het oordeel van het hof dat de verdachte geen concrete, verifieerbare en niet op voorhand hoogst onwaarschijnlijke verklaring heeft gegeven over de herkomst van de geldbedragen, is niet zonder meer begrijpelijk, nu de verdachte met een concrete verwijzing naar zijn inkomsten uit arbeid heeft gesteld dat de geldbedragen een legale herkomst hadden. Dat wordt niet anders door de vaststelling van het hof dat de verdachte, ondanks een door hem gedane toezegging, geen relevante stukken heeft overgelegd, nu die enkele omstandigheid niet afdoet aan de door de verdachte gegeven verklaring en de mogelijkheid daarnaar nader onderzoek te doen. Mede gelet op hetgeen het hof in zijn overwegingen overigens heeft vastgesteld, is de bewezenverklaring voor zover inhoudend dat de geldbedragen ‘afkomstig waren uit enig misdrijf’, niet toereikend gemotiveerd.

Het middel slaagt in zoverre.

De Hoge Raad vernietigt de bestreden uitspraak – voor zover aan zijn oordeel onderworpen – en wijst de zaak terug naar het Gerechtshof Den Haag, opdat de zaak op het bestaande hoger beroep opnieuw wordt berecht en afgedaan.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 18-12-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:2352

Zaaknummer: 17/00855

Rechters: J. de Hullu, Y. Buruma, M.J. Borgers, J.C.A.M. Claassens en A.E.M. Röttgering

Advocaten: R.J. Baumgardt en P. van Dongen

Wetsartikelen: 420bis Sr

RECHTSPRAAK

Cassatie in het belang der wet omtrent de gevangenneming voor (en de verhouding tussen) een feit waarvoor verdachte zich in voorlopige hechtenis bevindt op grond van een bevel tot bewaring of gevangenhouding en een ander feit waarvoor voorlopige hechtenis is toegelaten maar dit niet is vermeld in dat bevel.

Het middel betreft het geval dat de verdachte terechtstaat voor (1) een feit waarvoor hij zich in voorlopige hechtenis bevindt op grond van een bevel tot bewaring of gevangenhouding, en (2) een ander feit waarvoor weliswaar voorlopige hechtenis is toegelaten maar dat niet is vermeld in dat bevel (hierna: feit (1) en feit (2)).

Het middel stelt allereerst de vraag aan de orde of in zo een situatie de gevangenneming kan worden bevolen voor feit (2).

Die vraag moet bevestigend worden beantwoord. Op grond van artikel 65 lid 2 Sv kan de rechter na de aanvang van het onderzoek op de terechtzitting de gevangenneming bevelen. Deze bepaling moet aldus worden begrepen dat zij zich ertegen verzet dat na de aanvang van het onderzoek op de terechtzitting de gevangenneming wordt bevolen ter zake van een feit waarvoor de verdachte zich reeds in voorlopige hechtenis bevindt op grond van een bevel waarvan de geldigheidsduur niet is verstreken. Noch artikel 65 lid 2 Sv noch enige andere rechtsregel staat evenwel eraan in de weg dat in zo een geval bij hetzij ongelijktijdige hetzij gelijktijdige berechting van feit (1) en feit (2) een bevel tot gevangenneming wordt verleend voor feit (2). Dit is niet anders indien feit (1) en feit (2) op de voet van artikel 259 Sv gevoegd zijn aangebracht of op de voet van artikel 285 Sv gevoegd zijn behandeld.

Artikel 67b lid 1 Sv noopt niet tot een ander oordeel. Op grond van die bepaling kan het Openbaar Ministerie in het geval dat wordt overgegaan tot (verdere) vervolging ter zake van feit (2), bij de vordering tot (verlenging van de) gevangenhouding voor feit (1) vorderen dat de voorlopige hechtenis mede onderscheidenlijk alleen voor feit (2) wordt bevolen. Genoemde wetsbepaling geeft het Openbaar Ministerie de bevoegdheid tot – kort gezegd – aanpassing van de grondslag van de voorlopige hechtenis, maar verplicht niet tot het gebruik van die

voorziening. Dit volgt ook uit de wetsgeschiedenis die in de vordering van de advocaat-generaal onder 8.2 is weergegeven. Bovendien kan die vordering tot aanpassing slechts worden gedaan tegelijk met de vordering tot (verlenging van de) gevangenhouding voor feit (1) en niet meer na de betekening van de dagvaarding in eerste aanleg. Die gelegenheid tot het doen van een vordering tot aanpassing doet zich als gevolg van de wijziging van artikel 66 lid 1 Sv bij de wet van 10 november 2004, *Stb.* 2004, 578 waarbij de geldigheidsduur van een bevel tot gevangenhouding van dertig dagen is gewijzigd in negentig dagen, in de praktijk veel minder vaak voor dan voordien.

Voorts stelt het middel de vraag aan de orde of in het geval dat de verdachte zich ten tijde van de aanvang van het onderzoek op de terechtzitting op grond van een bevel tot bewaring in voorlopige hechtenis bevindt, de zittingsrechter zijn gevangenneming dan wel gevangenhouding kan bevelen ter zake van het feit als omschreven in het bevel tot bewaring.

Gevangenneming kan, gelet op hetgeen onder 5.2.2 is overwogen, in zo een geval niet door de zittingsrechter worden bevolen omdat de verdachte zich reeds voor het desbetreffende feit in voorlopige hechtenis bevindt. Een bevel tot gevangenhouding kan echter wel worden gegeven. In artikel 65 lid 1 Sv is immers bepaald dat de rechtbank, op de vordering van de officier van justitie, de gevangenhouding kan bevelen van de verdachte die zich in bewaring bevindt. Deze algemeen geformuleerde bepaling maakt geen onderscheid tussen een meervoudige dan wel een enkelvoudige kamer van de rechtbank. Daarom moet worden aangenomen dat in zo een geval de gevangenhouding ook door de enkelvoudige kamer kan worden bevolen, zoals de enkelvoudige kamer ook bevoegd is de gevangenneming te bevelen in de daarvoor in aanmerking komende gevallen (vgl. HR 16 december 1940, ECLI:NL:HR:1940:215, *NJ* 1941/112 en HR 31 oktober 2000, ECLI:NL:HR:2000:AA7957). Dit strookt met het eerste lid van artikel 21 Sv waarin is bepaald dat onderzoek en beslissing omtrent alle vorderingen die op de terechtzitting zijn gedaan, aldaar geschieden. Dat in het vijfde lid van artikel 21 Sv is bepaald dat de behandeling van een vordering tot gevangenhouding wordt behandeld door een meervoudige kamer, leidt niet tot een ander oordeel, aangezien dit voorschrift ziet op een vordering die niet op de terechtzitting is gedaan.

Uit wat hiervoor onder 5.2 is overwogen volgt dat het middel terecht klaagt over de onjuistheid van het oordeel van het hof inzake de door de rechtbank bevolen gevangenneming van de verdachte. De bestreden beschikking kan daarom niet in stand blijven.

De Hoge Raad vernietigt in het belang van de wet de bestreden beschikking.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 18-12-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:2351

Zaaknummer: 18/02846

Rechters: J. de Hullu, A.J.A. van Dorst, M.J. Borgers, M.T. Boerlage en A.E.M. Röttgering

Wetsartikelen: 65 Sv, 66 Sv, 66a Sv, 67b Sv, 68 Sv en 78 Sv

RECHTSPRAAK

Cassatie in het belang der wet over de vraag of het slachtoffer van een strafbaar feit bij het uitblijven van vervolging op grond van artikel 51b Sv recht heeft om met het oog op het doen van beklag (art. 12 Sv) kennis te nemen van stukken die betrekking hebben op het onderzoek naar aanleiding van dat strafbaar feit.

Procureur-generaal J. Silvis heeft beroep in cassatie in het belang van de wet ingesteld. De voordracht tot cassatie is aan dit arrest gehecht en maakt daarvan deel uit. De vordering strekt ertoe dat de Hoge Raad de bestreden beschikking zal vernietigen en zal verstaan dat de door de Hoge Raad gegeven beslissing geen nadeel zal toebrengen aan door partijen verkregen rechten.

Het middel stelt de vraag aan de orde of het slachtoffer van een strafbaar feit, bij het uitblijven van vervolging, op grond van artikel 51b lid 1 Sv recht heeft om met het oog op het doen van beklag als bedoeld in artikel 12 Sv kennis te nemen van stukken die betrekking hebben op het onderzoek naar aanleiding van dat strafbaar feit. De rechter-commissaris heeft die vraag ontkennend beantwoord, het middel beantwoordt die vraag bevestigend.

Kennisneming van stukken kan bij het uitblijven van vervolging voor het slachtoffer (waaronder ingevolge thans art. 51a Sv mede worden begrepen bepaalde nabestaanden van een slachtoffer wiens overlijden rechtstreeks veroorzaakt is door het strafbaar feit) in het bijzonder van belang zijn met het oog op de beoordeling van zijn mogelijkheid om op de voet van artikel 12 Sv beklag te doen bij het gerechtshof. Ten behoeve van het slachtoffer dat de mogelijkheid van het doen van zo een beklag wil onderzoeken, bepaalt artikel 51ac lid 3 Sv dat het slachtoffer op zijn verzoek 'voldoende informatie' ontvangt om te beslissen of hij beklag zal doen bij het gerechtshof. Daarnaast volgt uit artikel 51ac lid 2 Sv dat het slachtoffer ook afgezien van het doen van beklag recht heeft op informatie over de zaak naar aanleiding van het strafbaar feit waarvan hij slachtoffer is. Voorts bepaalt artikel 12f Sv dat het slachtoffer in het kader van die beklagprocedure kennis kan nemen van de op de zaak betrekking hebbende stukken. Deze voorziening strekt ertoe degene die op de voet van artikel 12 lid 1 Sv schriftelijk beklag doet, in staat te stellen het daarin ingenomen standpunt tijdens deze procedure (nader)

te onderbouwen. De voorzitter van het gerechtshof beslist over de kennisneming indien daarom wordt verzocht. De voorzitter kan op grond van artikel 12f lid 2 Sv bepaalde stukken van kennisneming uitzonderen in het belang van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, de opsporing of vervolging van strafbare feiten of op zwaarwichtige gronden aan het algemeen belang ontleend.

Deze wettelijke regeling waarborgt dat het slachtoffer voldoende mogelijkheden heeft om zich te informeren over de wenselijkheid en haalbaarheid van het doen van beklag als bedoeld in artikel 12 Sv en om in een dergelijke beklagprocedure zijn belangen te (doen) behartigen. Noch het belang van het slachtoffer, noch artikel 6 en 11 Richtlijn 2012/29/EU en de hiervoor onder 4 weergegeven wetsgeschiedenis, brengen mee dat artikel 51b Sv aldus moet worden uitgelegd dat het slachtoffer aan die bepaling het recht kan ontleen om met het oog op het doen van beklag als bedoeld in artikel 12 Sv kennis te nemen van stukken als bedoeld onder 5.1.

Daarbij komt het volgende. Ingevolge artikel 51b lid 1 Sv moet een verzoek tot kennisneming van processtukken die voor het slachtoffer van belang zijn, worden ingediend bij de officier van justitie. Op grond van het derde lid van artikel 51b Sv kan de officier van justitie deze kennisneming door het slachtoffer weigeren als de stukken niet als processtukken kunnen worden aangemerkt dan wel indien de officier van justitie dit onverenigbaar acht met een van de in artikel 187d lid 1 Sv vermelde belangen. Het gaat bij die belangen uitsluitend om het voorkomen van ernstige overlast voor een getuige, van ernstige belemmering van een getuige in de uitoefening van zijn ambt of beroep, van schade aan een zwaarwegend opsporingsbelang en van schade aan het belang van staatsveiligheid.

Dit brengt mee dat aan een bevestigende beantwoording van de onder 5.1 gestelde vraag het nadeel is verbonden dat in gevallen waarin (nog) geen vervolging plaatsvindt, niet goed valt te begrenzen welke – mogelijk zeer gevoelige – informatie uit het opsporingsdossier voor kennisneming aan het slachtoffer beschikbaar dient te worden gesteld. De limitatieve, en in vergelijking met die genoemd in artikel 12f lid 3 Sv restrictievere weigeringsgronden van artikel 51b lid 3 Sv bieden immers niet in alle situaties voldoende aanknopingspunten voor die begrenzing.

Dit alles leidt ertoe dat de Hoge Raad de hiervoor onder 5.1 gestelde vraag ontkennend beantwoordt. Anders dan het middel betoogt, is hier geen sprake van een verkeerde uitleg van artikel 51b Sv. Daarom faalt het middel. De omstandigheid dat het ten tijde van de bestreden beschikking geldende wettelijke regime anders was vormgegeven dan in de hiervoor besproken huidige wettelijke regeling, leidt niet tot een andere uitkomst.

De Hoge Raad verwerpt het beroep.

Instantie: Hoge Raad

Datum uitspraak: 18-12-2018

ECLI: ECLI:NL:HR:2018:2334

Zaaknummer: 18/00738

Rechters: W.A.M. van Schendel, V. van den Brink, J.C.A.M. Claassens, M.T. Boerlage en A.E.M. Röttgering

Wetsartikelen: 51b Sv